

Lyrický ŠVIH

Golf nehraje, ale hra mu učarovala tak, že ji zobrazuje na plátnech. Bulharský malíř Rumena SAZDOV, který se dostal do prestižních světových galerií a katalogů, žije už více než čtvrtstoletí v Praze, odkud vyráží za inspirací na okolní hřiště.

TEXT ČENĚK LORENC

MÍČ DO ZÁMKU – INSPIROVÁNO BENÁTKAMI NAD JIZEROU

CHANSON

Lyrický kubismus. To je styl, kterým se tento umělec dívá na svět. Včetně golfo. Golfová rotace, Frekvence a další obrazy fázují švih a dojmy z něj do originálních vidění. Prvotní zájem Rumena Sazdova o hru se změnil ve vášně a v profesní náplň. Jeho obrazy získávají už pět let také vítězové Czech Pro-Am Teaching Tour, série učících profesionálů a výkonnostních amatérů.

Kdy vás golf uchvátil?

Dělal jsem asistenta mnohonásobnému pra- vnukovi Tychona de Brahe, který sem přijel nakupovat pozemky pro golfové hřiště u Benátek nad Jizerou. Tam de Brahe působil v observatoři a asistoval mu Johannes Kepler. Dánský baron, se kterým jsem se seznámil v pražské kavárně, chtěl v 90. letech

postavit hřiště u benátského zámku. Vyráběl jsem mu model terénu, zatímco on kreslil jamky na papír. Nakonec to nedopadlo a baron ty pozemky zase prodal. V té době jsem měl jen obecné představy, o co v golfu jde. Líbila se mi hlavně stylizace krajiny, což je podstata toho, aby hřiště bylo hezké a funkční.

A začal jste na golf jezdit jako pozorovatel?

Přesně. Byl jsem na mnoha hřištích. Líbí se mi pražský Motol, s terasou nad hřištěm, odkud vše pozorujete. Mám rád ten klid, ticho, krajinu, počasí... Neumím si představit lepší místo pro bytí. Každé hřiště je stylizované jinak. Zjistil jsem, že na to musí být povolán architekt, aby bylo vše správně – písky, jezírka a další prvky. Nejprve jsem měl nutkání objekt co nejvíc hřišť, ale pak jsem zjistil,

že je jedno, na kterém jsem. Stačí jen chodit a dívat se.

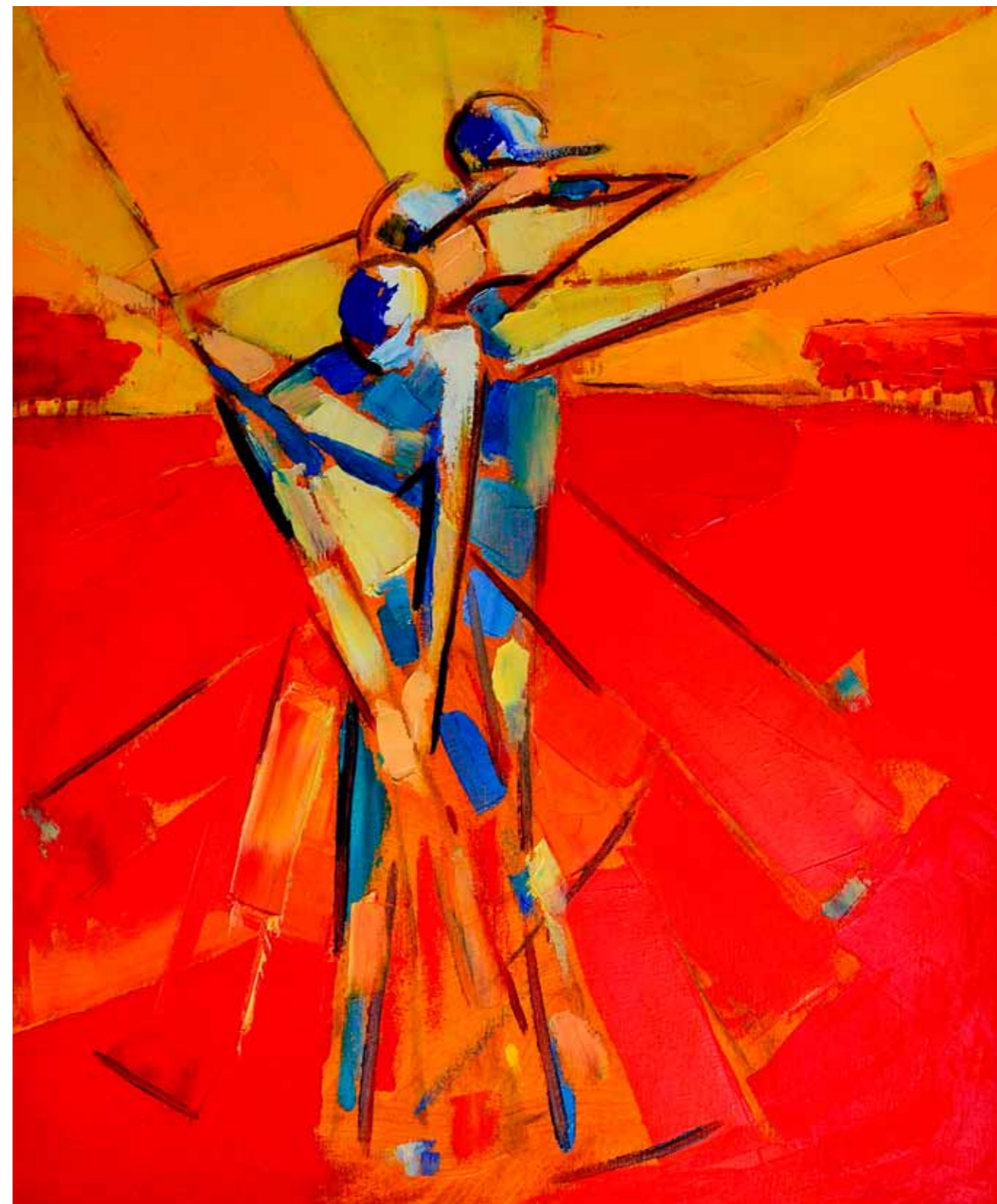
Nejste ovšem na krajinky, ale na pohyb. Co vás na něm zaujalo?

Všechno, od začátku do konce. Strukturální frekvence pohybu a to, že jsem si mohl hrát s figurami. Ve finále to u mě vyhrály ženské. Nevěděl jsem, že také ženy hrají golf. Pak jsem zjistil, že hřiště mi jako malíři nabízí vše dokonale rozehráno. Mám tam i muže, ale hlavní je ženská krása. K tomu ta rotace při švih, stylizace krajiny, barevnost... Co víc si přát?

Kdy jste namaloval první golfový obraz?

To bylo ještě na základě televizních dokumentů a filmu Zelený svět s Kevinem Costnerem. Také mě inspirovalo

„HŘIŠTĚ MI JAKO MALÍŘI NABÍZÍ VŠE DOKONALE ROZEHRÁNO. HLAVNÍ JE OVŠEM ŽENSKÁ KRÁSA. CO VÍC SI PŘÁT?“

ŠVIH – JEDNA Z VARIACÍ NA TÉMA

GOLFOVÁ ROTACE

jedno malé hřiště v Bulharsku, kde byly asi tři jamky. Stěžejní práce pocházejí až z období v Česku, kam jsem se přistěhoval v roce 1989. Vymyslel jsem program pro výtvarné školy v Bulharsku a místo honoráře se nabízel pobyt v zahraničí, buď Budapešť, nebo Praha. Váhal jsem tři vteřiny a už jsem tady byl. Přišla revoluce, učil jsem malbu, kreslení a foto kino v bulharské škole v Dejvicích. Tvořil jsem portréty na Karlově mostě, pak jsem otevřel Rapid na Můstku a přicházely další galerie.

A zdejší golfová tvorba?

Dělal jsem kresby, pastely i oleje. Pak přišel kamarád s tím, že pracuje na renovaci hotelu – a prý co kdybych mu tam udělal výstavu svých golfových obrazů? Měl jsem deset dvanáct věcí, tak jsem ještě nějaké přidělal. Začalo se to prodávat, měl jsem pak výstavu v resortu v Berouně a také jsem se seznámil s Jiřím Moučkou, organizátorem Czech Pro-Am Teaching Tour. Někjaké obrazy

„JE KRÁSNÉ SLEDOVAT ROTACI A ROZLOŽENÍ POHYBU NA FÁZE.“

najdete také v golfové prodejně na rohu Dušní a Dlouhé třídy.

Sám jste se do golfu nepustil?

Švihal jsem holí, to ano, pár děr jsem do země vykopal, ale zjistil jsem, že hře jako takové věnovat čas nemůžu. Nejsem ani řidič, takže s cestami na hřiště to bývá složité. Zůstal jsem u golfu jako pozorovatel s tím, že se budu dívat, kochat a kamarádřit s hráči. Tímto principem jsem si užil všechna hřiště. Vždycky jsem si odvážel pozitivní vzpomínky, nabažil jsem se všemi krásami, dobrým jídlem i pitím a neměl jsem šanci si zkazit dojem vlastní hrou.

Co vás na golfu divácky přitahuje?

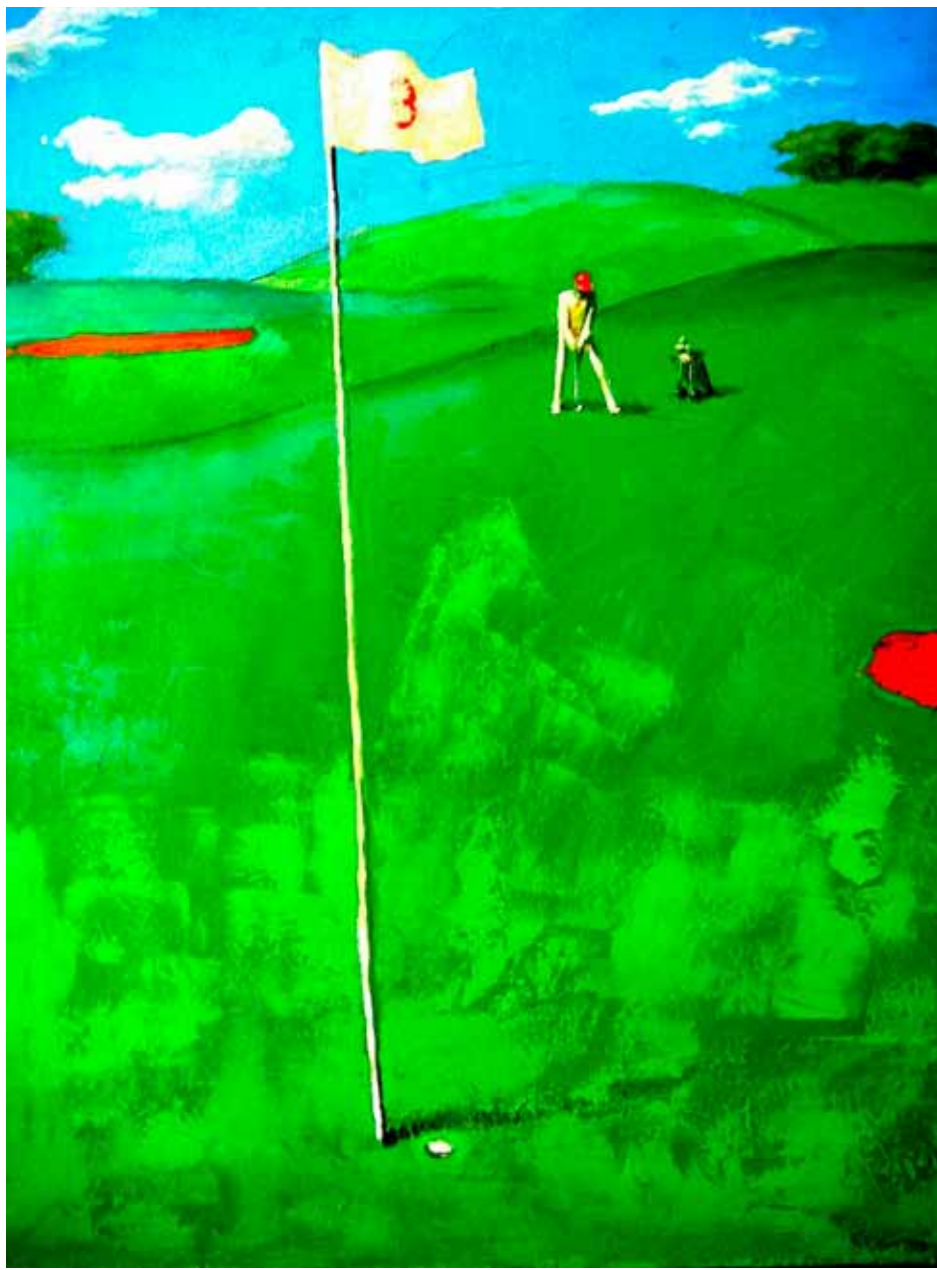
Když se vyloučí všichni asistenti, tak je to ryze individuální sport. Soutěžíte sami se sebou a za všechno dobré i špatné si můžete sami. Nelze vinit nikoho jiného.

Jak vnímáte švih?

Po těch letech už to mám tak, že když spatřím hráče, dokážu odhadnout, co se s ním děje. Je krásné sledovat rotaci, rozložení pohybu na fáze, napětí různých skupin svalstva od začátku do konce švihu, mezní polohy dvouvrteřinového pohybu. S golfem si hraji myšlenkově i výtvarně. A maluji ho jako symbol odpočinku a krásy.

Co práce na obraze konkrétně obnáší?

Dělám na hřišti malé kresby, nebo si to nafotím, přijdu domů, otevřu skicák a práce je prakticky hotová, zbývá jen nahodit barvy a vybrat formáty. Vzpomínky už mám, vše je připraveno. Když pak maluji obraz, znovu zažívám

TŘETÍ JAMKA

FREKVENCE II

HRÁČKA

emocionální okamžik z hřiště. Radost přichází podruhé.

Vysvětlete prosím pojem lyrický kubismus.

Do něj golf krásně zapadá. Je tu kubismus analytický – to byli Picasso a Braque, kdy se skutečnost rozloží. Pak je kubismus syntetický, k němuž dospěl třeba Emil Filla, kdy se věci syntetizují do nějaké vyčištěné formy. Lyrický kubismus používá stylizaci a figury, ne zátiší, a všechny barvy. Je to sentiment, atmosféra, touha po krásnu, romantické momenty – to všechno obnáší golfový pohyb a golf. S barvami si hrají rád.

Mohl byste být trenérem golfu, když vidíte rozfázovaný pohyb?

To bych neřekl. Vnímám to jinak než trenér. Mohl bych trénovat studenty výtvarné akademie, ale že bych někoho naučil hrát golf, to ne.

Co bylo dál ve vaší malířské kariéře?

V Praze jsem zažíval fantastické období, jako ve snu. Pracoval jsem také v reklamních agenturách jako art director, maloval obrazy, ilustroval knihy, dělal grafický design. Posledních deset let už spíše jen maluju. V roce 1994 jsem se vydal do Paříže, kde jsem prodal nejprve

37 obrazů a nakonec celkem 54 na aukci. Tím jsem se dostal do katalogů Mayer, mezi malíře mrtvé už od 13. století. A tak se moje kariéra naplnila. Dál už jsou jen peníze a sláva. Mám štěstí, že mi pomáhá přítelkyně a zároveň manažerka. Mohu dělat, co chci, jednu výstavu ročně, být v pěkných galeriích, na veletrzích umění. Na podzim se chystám do Saatchi and Saatchi v Londýně.

Co malujete kromě golfu?

Opakované téma lidských vztahů. Muž a žena, emocionální frekvence, charakteristika lásky, přítomnost oblíbeného člověka, estetika těla. Život mi nebude

ZÁTIŠÍ NA GREENU

stačit, abych namaloval všechno, co jsem zažil, co jsem slyšel od jiných nebo co jsem viděl ve filmech. Dokud budu držet štětec, budu se snažit něco říct o lásce.

Je každý obraz originálem, nebo děláte i kopie?

Vždy jde o originály. Jsou také věci, které neprodám. Jako první ode mě z golfu odešlo Zátíší na greenu. Vznikají ale autorské repliky nebo variace, když třeba uděláte pět deset aktů a každý je jiný. Když chci věc vidět jinak, tak to udělám. Van Gogh dělal víc obrazů na jeden stejný motiv, protože se mu pořád zdálo, že u toho dalšího to udělá lépe. Mám to stejné.

Čím vás inspirovala Paříž?

Řekl jsem si, že to udělám tak, jak se píše v knížkách a jak se to udělat má. Že si seženu levný hotel na Montmartru a tam budu bydlet a tvořit. Strávil jsem tam tři a půl měsíce. Malý, skromný pokoj měl obrovské okno na dvůr, kde stál kaštan a kde jsem si udělal ateliér. Pobyt jsem zakončil výstavou v bulharském centru, která měla úspěch. Přišli kamarádi, které jsem si tam našel, protože Montmartre je taková vesnice, odkud se teprve jezdí do Paříže jako do města. Těžce se mi vracelo domů, splácení půjčky na Paříž mě stálo osm let života, ale skutečně jsem si životní sen.

Co říkáte současnému umění?

Umění je od slova umět. Je to řemeslo, které má svá pravidla jako každé jiné. Je třeba naučit se kreslit, umět zamíchat správně barvy, udržet kompozici pro dostatečnou čitelnost. Jsem ještě z generace nepoškozené současným pojetím umění. Nezájímá mě, jaké umělec zažívá utrpení a bludy. Pokud není schopen vnímat lidi kolem sebe, milovat podstatu života a vytahuje na plátně drama svého psychického stavu a bolesti – koho to zajímá? Umělec musí nabídnout okamžik krásy, které si lidé nevšimli. To je podstata umělecké práce: Nabít lidi pozitivní energií z obrazu, na který se podíváte na výstavě nebo každé ráno doma. Jak se můžete radovat ze šedé deprese, kterou někdo napatlal?

Je vaše tvorba odpovědí na rozčarování ze současnosti?

Ano, jsem současným pojetím umění rozčarován, a proto si držím figurativnost, lyrický kubismus, hravost, aby lidé měli zážitek z obrazů, které vidí a kupují si. Musí to být láska na první pohled, když spatříte obraz a řeknete si, že ho chcete. Mezi malířem a publikem musí probíhat komunikace. Jakmile se zděsíte a nemůžete v obraze najít radost, taková výstava nemá nikde co dělat. 🙄

RUMÉN SAŽDOV

Akademický malíř se narodil v roce 1959 v Bulharsku, od roku 1989 žije v Praze. Jeho dílo prodávala aukční síň Drouot Richelieu, byl zastoupen New York Gallery. Majiteli jeho děl jsou mj. monacká princezna Stéphanie, manželka bývalého francouzského prezidenta Jacquese Chiraca nebo kytarista Rudi Schenker ze skupiny Scorpions.

Foto: Zdeněk Štuka